

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ І МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛКО

Євген Миколайович

**ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ
МЕТОДИСТІВ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності
014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Чернігів 2018

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Кафедра мистецьких дисциплін

СИЛКО
Євген Миколайович

ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ
МЕТОДИСТІВ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності
014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

ЧЕРНІГІВ
2018

УДК 7.02 (072)
ББК Щ154я73
С 36

Рецензенти: доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету декоративно-прикладного мистецтва Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука *А.А. Руденченко*; кандидат пед. наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти *А.П. Кошель*

Силко Є.М.

Основи професійного саморозвитку методистів з виховної роботи: Методичні вказівки до практичних занять (для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)). – Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2018. – 38 с.

До посібника увійшли методичні рекомендації до практичних занять, література.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (протокол № 2 від 24.10. 2018 р.).

ВСТУП.....	3
1. ТЕМИ ТА ПОГОДИННИЙ РОЗПОДІЛ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
Практичне заняття №1. Теоретико-методологічні й концептуальні основи процесу професійного саморозвитку.....	7
Практичне заняття №2. Професійний саморозвиток як особистісно-значимий процес діяльності людини.....	9
Практичне заняття №3. Фактори, умови і джерела професійного саморозвитку педагога.....	12
Практичне заняття №4. Професійна кар'єра і компетентність педагога.....	13
Практичне заняття №5. Діагностування готовності до професійно- педагогічного саморозвитку.....	16
Практичне заняття №6. Методи самопізнання та саморозвитку.....	17
Практичне заняття №7. Тайм-менеджмент в діяльності педагога....	18
Практичне Заняття №8. Планування траєкторії професійного розвитку.....	21
Практичне заняття №9. Методи оформлення етапів професійного зростання.....	23
Практичне заняття №10. Супроводження професійного саморозвитку педагога.....	25
3. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ.....	26
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	28
5. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	30

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи професійного саморозвитку методистів з виховної роботи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності «Середня освіта (музичне мистецтво)»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес професійного саморозвитку, його ціннісний аспект і значимість у професійному становленні майбутнього магістра, а також формування початкових основ вміння проектувати і здійснювати власний професійний саморозвиток.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідний навчальний предмет має тісні зв'язки з базовими дисциплінами навчального плану: психологія (різні її галузі), педагогіка, фізіологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи проблеми професійного саморозвитку педагога;
2. Технологія самоменеджменту педагога;
3. Технологія проектування траєкторії професійного саморозвитку.

1. **Мета** та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи професійного саморозвитку методистів з виховної роботи» є: формування у студентів знань про основні етапи, механізми, форми і способи професійного саморозвитку педагога на основі сучасних методологічних підходів, а також формування готовності і здатності студентів саморозвиватися як особистість та професіонал.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи професійного саморозвитку методистів з виховної роботи » є: 1) узагальнити теоретичні знання студентів, отриманих на заняттях з соціально-педагогічних й психологічних дисциплін, для формування їхньої готовності до професійного саморозвитку; 2) вивчити методологічні основи професійного саморозвитку майбутнього фахівця; 3) закласти основи професійного саморозвитку

майбутнього магістра; 4) засвоїти вміння проектувати і реалізовувати власний професійний саморозвиток.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- методологічні основи процесу професійного саморозвитку й різні підходи до його аналізу;
- структуру та етапи професійного саморозвитку;
- умови професійного саморозвитку;
- способи самопізнання;
- прийоми розвитку позитивної самооцінки;
- якості особистості, що сприяють професійному саморозвитку;
- способи проектування програми самоосвіти педагога.

вміти:

- складати програми всебічного розвитку власної особистості;
- проводити самодіагностику по виявленню потреб і можливостей власної особистості, що лежать в основі професійного саморозвитку;
- проектування програми професійного саморозвитку для подальшого використання в професійній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години 3.0 кредитів ЄКТС.

1. ТЕМИ ТА ПОГОДИННИЙ РОЗПОДІЛ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ Теми	ТЕМА	Денна форма навчання	
		К-сть год. (практ.)	К-сть год. (СРС)
1	Модуль 1. Теоретико-методологічні й концептуальні основи процесу професійного саморозвитку	2	4
2	Професійний саморозвиток як особистісно-значимий процес діяльності людини	2	5
3	Фактори, умови і джерела професійного саморозвитку педагога	2	5
4	Професійна кар'єра і компетентність педагога.	2	5
5	Модуль 2. Діагностування готовності до професійно-педагогічного саморозвитку	2	4
6	Методи самопізнання та саморозвитку	2	8
7	Тайм-менеджмент в діяльності педагога	2	6
8	Модуль 3. Планування траєкторії професійного розвитку	2	4
9	Методи оформлення етапів професійного зростання	2	2
10	Супроводження професійного саморозвитку педагога	2	3
	Усього за семестр	20	46

2. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема. Теоретико-методологічні й концептуальні основи процесу професійного саморозвитку

Мета: здійснити історичний екскурс генезису поняття саморозвиток; познайомитися з базовими психолого-педагогічними поняттями теми та розглянути різноманітні підходи до трактування поняття «Професійний саморозвиток».

Питання для обговорення:

1. Історія становлення проблеми саморозвитку особистості.
2. Характеристика наукових підходів до процесу професійного саморозвитку (філософський, психологічний і педагогічний).
3. Зарубіжні і вітчизняні теорії професійного саморозвитку.
4. Теоретико-методологічний аналіз процесу професійного саморозвитку.

Основні поняття: розвиток, розвиток людини, розвиток особистості, особистісний розвиток, теорія професійного саморозвитку, саморозвиток, рух, саморух, професійний розвиток.

Завдання:

- працюючи в мікрогрупах, проаналізуйте відомі вам підходи до процесу професійного саморозвитку (філософський, психологічний і педагогічний). Який з підходів до аналізу професійного саморозвитку, на ваш погляд, найбільш точно розкриває його сутність?;
- складіть таблицю, в якій відобразить різні підходи до аналізу професійного саморозвитку і перерахуйте представників того чи іншого підходу;
- виявіть сутнісні характеристики процесу саморозвитку. Розгляньте різноманітні точки зору на його визначення. Виділіть етапи й основні характеристики даного процесу.

Завдання для самостійної роботи.

1. Підготуйте вислови відомих теоретиків педагогіки, психології та філософії, що є першими підступами до розуміння саморозвитку.

2. Проаналізуйте дослідження в галузі саморозвитку, починаючи з останньої третини ХІХ ст. Перерахуйте основні напрямки і школи того часу, орієнтовані на проблематику саморозвитку. Охарактеризуйте точку зору представників цих шкіл.

Основна література:

1. Александрова М.В. Становление карьеры педагога в территориальной образовательной системе [Текст]: монография / М.В. Александрова; Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого.– Великий Новгород, 2007. – 238 с.
2. Борытко Н.М. Пространство воспитания: образ бытия: Монография. - Волгоград, 2000, 225 с.
3. Власова, Е.А. История становления проблемы процесса саморазвития. – М.: Фолио, 2007
4. Лучкина Т.В. Роль инновационной деятельности в личностно-профессиональном саморазвитии молодого педагога: Дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01: Хабаровск, 2000. 203 с.
5. Макурин А. Тренинг личностного роста [электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: http://antonmakurin.ru/blog/articles/article_28.html

Додаткова література:

1. Захараш, Т. Современное обновление содержания подготовки воспитателя/ Т. Захараш // Дошкольное воспитание – 2011. -№ 12. С.74
2. Сваталова, Т. Инструментарий оценивания профессиональной компетентности педагогов/ Т. Сваталова// Дошкольное воспитание – 2011. -№1. С.95.
3. Хохлова, О.А. Формирование профессиональной компетентности педагогов/ О.А. Хохлова// Справочник старшего воспитателя – 2010. - №3.- С.4.
4. Смирнов, И.П. «Человек – образование – профессия – личность»: моногр. / И.П.Смирнов.- М.: УМИЦ «Граф-Пресс», 2002.- 420 с.

5. «Квалификационные характеристики должностей работников образования». Режим доступа www.minzdravsoc.ru/docs/mzsr/.../30.
6. Зеер, Э.Ф. Психология профессий: учеб. пособие для студентов вузов / Э.Ф. Зеер – 2-е изд. – М.: Акад. проект: Екатеринбург: Деловая кн., 2003. – 336 с.

Практичне заняття № 2

Тема. Професійний саморозвиток як особистісно-значимий процес діяльності людини

Мета: дати всебічну характеристику поняття «Професійний саморозвиток» з огляду на різноманітні класифікаційні підходи; розглянути структурні елементи професійного саморозвитку та рівні його становлення.

Питання для обговорення:

1. Класифікаційні підходи до характеристики етапів професійного саморозвитку педагога.
2. Структурні елементи професійного саморозвитку.
3. Характеристика криз професійного розвитку способів їх подолання.
4. Рівні становлення професійного саморозвитку (за В.С. Ільїна, Н.М. Боритко).
5. Активна рефлексивна позиція як умовою саморозвитку фахівця.
6. Професійні деформації як бар'єр професійного саморозвитку.

Основні поняття: професійний саморозвиток, кризи розвитку, способи саморозвитку, самопізнання, саморозуміння, рефлексія.

Завдання для самостійної роботи.

1. Складіть анотований список наукових робіт, присвячених професійному саморозвитку.
2. Підберіть діагностичний матеріал з виявлення рівня професійного саморозвитку, його складових (самопізнання, саморозуміння, рефлексія тощо).

Основна література:

1. Александрова М.В. Становление карьеры педагога в территориальной образовательной системе [Текст]: монография / М.В. Александрова; Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого.– Великий Новгород, 2007. – 238 с.
2. Борытко Н.М. Пространство воспитания: образ бытия: Монография. - Волгоград, 2000, 225 с.
3. Власова, Е.А. История становления проблемы процесса саморазвития. – М.: Фолио, 2007
4. Лучкина Т.В. Роль инновационной деятельности в личностно-профессиональном саморазвитии молодого педагога: Дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01: Хабаровск, 2000. 203 с.
5. Макурин А. Тренинг личностного роста [электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: http://antonmakurin.ru/blog/articles/article_28.html

Додаткова література:

1. Захараш, Т. Современное обновление содержания подготовки воспитателя/ Т. Захараш // Дошкольное воспитание – 2011. -№ 12. С.74
2. Сваталова, Т. Инструментарий оценивания профессиональной компетентности педагогов/ Т. Сваталова// Дошкольное воспитание – 2011. -№1. С.95.
3. Хохлова, О.А. Формирование профессиональной компетентности педагогов/ О.А. Хохлова// Справочник старшего воспитателя – 2010. - №3.- С.4.
4. Смирнов, И.П. «Человек – образование – профессия – личность»: моногр. / И.П.Смирнов.- М.: УМИЦ «Граф-Пресс», 2002.- 420 с.
5. «Квалификационные характеристики должностей работников образования». Режим доступа www.minzdravsoc.ru/docs/mzsr/.../30.
6. Зеер, Э.Ф. Психология профессий: учеб. пособие для студентов вузов / Э.Ф. Зеер – 2-е изд. – М.: Акад. проект: Екатеринбург: Деловая кн., 2003. – 336 с.

Практичне заняття № 3

Тема. Фактори, умови і джерела професійного саморозвитку педагога

Мета: встановити й проаналізувати основні чинники, що стимулюють професійний саморозвиток та ті з них, що загальмовують його; проаналізувати можливості самоосвіти в контексті поняття «Професійний саморозвиток».

Питання для обговорення:

1. Зовнішні та внутрішні джерела саморозвитку.
2. Самоосвіта як складова частина професійного саморозвитку.
3. Чинники, що стимулюють та перешкоджають професійному саморозвитку педагога.
4. Варіанти саморозвитку педагога: активний; такий, що не склався; що зупинився.

Основні поняття: професійний саморозвиток, професійна самоосвіта, професійне самовизначення, фактори розвитку, стимули.

Література:

Основна:

1. Кравченко, А.И. Психология и педагогика: учебник / А.И. Кравченко. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 400 с.
2. Кукушкина, В.В. Введение в специальность. Менеджмент: учебник / В.В. Кукушкина.- М.: ИНФРА-М, 2012.- 252 с. + CD-R
3. Креативная педагогика. Методология, теория, практика [Электронный ресурс]/ А.И. Башмаков [и др.].— Электрон. текстовые данные.— М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012.— 322 с.— Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/12230>.— ЭБС «IPRbooks»
4. Мандель, Б.Р. Педагогическая психология: учебное пособие / Б.Р. Мандель. – М.: КУРС, 2013. – 368 с.
5. Резник, С.Д. Студент вуза: технологии обучения и профессиональной карьеры: учебное пособие / С.Д. Резник, И.А. Игошина. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 509 с.

Додаткова:

1. Виноградова, Н. И. Акмеология профессиональной деятельности педагогов дошкольного и начального общего образования : монография / Н. И. Виноградова, А. И. Улзытуева, Н. М. Шибанова. – Москва : Флинта; Наука, 2012 – 256 с.
2. Власова, Е.А. История становления проблемы процесса саморазвития. – М.: Фолио, 2007.

Практичне заняття № 4

Тема. Професійна кар'єра і компетентність педагога.

Мета: розглянути та проаналізувати одні з ключових понять дисципліни – «Кар'єра», «Професійна компетентність».

Питання для обговорення:

1. Кар'єра педагога як характеристика його досягнень у професійному розвитку.
2. Види і цілі кар'єрного росту.
3. Планування і управління кар'єрою.
4. Професійна компетентність педагога.
5. Формування професійної компетентності.

Основні поняття: кар'єра, кар'єрний ріст, професійний розвиток, планування і управління, професійна компетентність, професійні компетенції.

Література:

Основна:

1. Креативная педагогика. Методология, теория, практика [Электронный ресурс]/ А.И. Башмаков [и др.].— Электрон. текстовые данные.— М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012.— 322 с.— Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/12230>.— ЭБС «IPRbooks»
2. Мандель, Б.Р. Педагогическая психология: учебное пособие / Б.Р. Мандель. – М.: КУРС, 2013. – 368 с.
3. Резник, С.Д. Студент вуза: технологии обучения и профессиональной карьеры: учебное пособие / С.Д. Резник, И.А. Игошина. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 509 с.

Додаткова:

1. Александрова М.В. Становление карьеры педагога в территориальной образовательной системе [Текст]: монография / М.В. Александрова; Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого.– Великий Новгород, 2007. – 238 с.
2. Бердяев, Н.А. Самопознание: сочинения / Н.А. Бердяев. – М.: Эксмо; Харьков: Фолио, 2005. – 640 с.
3. Богославец Л.Г., Давыдова О.И. Тайм-менеджмент в работе образовательных учреждений. Методическое пособие.-М.:ТЦ Сфера, 2012.-128 с.
4. Зеер, Э.Ф. Психология профессий: учеб. пособие для студентов вузов / Э.Ф. Зеер – 2-е изд. – М.: Акад. проект: Екатеринбург: Деловая кн., 2003. – 336 с.

Практичне заняття № 5

Тема. Діагностування готовності до професійно-педагогічного саморозвитку

Мета: вчити студентів методам та прийомам діагностики професійної компетентності педагога; аналіз та обговорення явища «Синдром емоційного вигорання».

Питання для обговорення:

1. Моніторинг успішності педагога.
2. Рефлексивна діагностика професійної компетентності
3. Діагностичний інструментарій для визначення готовності до професійно-педагогічному саморозвитку.
4. Оцінка ефективності професійного саморозвитку.
5. Профілактика синдрому емоційного вигорання педагога РЕВ.

Основні поняття: діагностика, успіх, успішність, готовність до професійно-педагогічного саморозвитку, СЕВ.

Література:

Основна:

1. Зеленко Н.В., Тюников Ю.С. Научные основы методического саморазвития педагога: Монография. – Армавир: РИЦ АГПА, 2011. – 304 с.
2. Кравченко, А.И. Психология и педагогика: учебник / А.И. Кравченко. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 400 с.
3. Кукушкина, В.В. Введение в специальность. Менеджмент: учебник / В.В. Кукушкина.- М.: ИНФРА-М, 2012.- 252 с. + CD-R
4. Креативная педагогика. Методология, теория, практика [Электронный ресурс]/ А.И. Башмаков [и др.].— Электрон. текстовые данные.— М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012.— 322 с.— Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/12230>.— ЭБС «IPRbooks»
5. Резник, С.Д. Студент вуза: технологии обучения и профессиональной карьеры: учебное пособие / С.Д. Резник, И.А. Игошина. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 509 с.

Додаткова:

1. Власова, Е.А. История становления проблемы процесса саморазвития. – М.: Фолио, 2007.
2. Деркач, Т. С. Акмеология: пути достижения вершин профессионализма [Текст] / Т. С. Деркач, Н. В. Кузьмина. — М. : Луч, 1993. — 32 с.
3. Елканов, С. Б. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя [Текст] : учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / С. Б. Елканов. — М. : Просвещение, 1989. — 189 с.
4. Виноградова, Н. И. Акмеология профессиональной деятельности педагогов дошкольного и начального общего образования : монография / Н. И. Виноградова, А. И. Улзытуева, Н. М. Шибанова. – Москва : Флинта; Наука, 2012 – 256 с.
5. Зеер, Э.Ф. Психология профессий: учеб. пособие для студентов вузов / Э.Ф. Зеер – 2-е изд. – М.: Акад. проект: Екатеринбург: Деловая кн., 2003. – 336 с.

Практичне заняття № 6

Тема. Методи самопізнання та саморозвитку

Мета: розширити уявлення студентів про поняття «самопізнання» (психолого-педагогічна характеристика); познайомити студентів з методами професійного саморозвитку; вироблення практичних навичок у справі формувального дослідження (анкетування)

Питання для обговорення:

1. Самопізнання педагога як найважливіша умова його професійної самореалізації.
2. Методи професійного самовиховання і самоосвіти майбутнього педагога.
3. Вибір засобів професійного саморозвитку.
4. Аналіз дослідження по виявленню можливостей власної особистості (див. Завдання 4).
5. Аналіз проведеного анкетування студентів молодших курсів по виявленню рівня їх знань про процес «професійний саморозвиток».
6. Складання плану передбачуваної роботи з ними щодо поліпшення цих показників.
7. Ділова гра «Професійний кодекс фахівця». Мета гри – на основі аналізу реальної практики і вивчених норм професійної етики педагогів виробити основні вимоги до професійного спілкування та поведінки в цілому у вигляді певних заповідей, що становлять професійний кодекс фахівця.

Основні поняття: професійний саморозвиток, професійні якості, професійну майстерність, етичні зобов'язання, професійний кодекс фахівця, професійна підготовка педагогів.

Завдання:

1. Розробити анкети для студентів 1 курсу; напрям підготовки: Дошкільна освіта з виявлення рівня їх знань про процес «професійний саморозвиток».

2. Провести анкетування студентів і обробити результати цього дослідження.

3. Поясніть такі висловлювання:

- «Учитель лише до тих пір здатний насправді виховувати і утворювати, поки сам працює над своїм власним вихованням і освітою». (А. Дистервег)
- «Тільки той, хто зберіг у собі можливість у будь-яку хвилину стати лицем до лица зі своєю власною душею, що не відділяючись від неї ніякими упередженнями, ніякою звичкою, - тільки той здатний йти по дорозі самовдосконалення і вести по ній інших». (К.Д. Ушинський)

4. За допомогою самостійного тестування дайте оцінку своєї готовності до саморозвитку.

Тест «Готовність до саморозвитку» (розроблений Л.А. Байкова. Л.К. Гребенкіна)

1. У мене часто виникає бажання більше дізнатися про себе.
2. Я вважаю, що мені немає необхідності в чому-небудь змінюватися.
3. Я впевнений у своїх силах.
4. Я вірю, що все задумане мною здійсниться.
5. У мене немає бажання знати свої плюси і мінуси.
6. У моїх планах я частіше сподіваюся на удачу, ніж на себе.
7. Я хочу краще й ефективніше працювати.
8. Я вмію змусити і змінити себе, коли треба.
9. Мої невдачі багато в чому пов'язані з невмінням це робити.
10. Я цікавлюся думкою інших про мої якості та можливості.
11. Мені важко самостійно домогтися задуманого і виховати себе.

Основна література:

1. Александрова М.В. Становление карьеры педагога в территориальной образовательной системе [Текст]: монография / М.В. Александрова;

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого.–
Великий Новгород, 2007. – 238 с.

2. Зеер, Э.Ф. Психология профессий: учеб. пособие для студентов вузов / Э.Ф. Зеер – 2-е изд. – М.: Акад. проект: Екатеринбург: Деловая кн., 2003. – 336 с.

Додаткова література:

1. Лебедева В.П. Стимулы к профессиональному самосовершенствованию учителя. // Журнал научно-педагогической информации. 2011. № 6. (<http://www.paedagogia.ru/2011/67-06/218-lebedeva>)
2. Маралов, В.Г. Основы самопознания и саморазвития: учебное пособие для сред. пед. учеб. завед. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2006. – 256 с.
3. Поляков А. Что такое самопознание? Какие этапы самопознания существуют? [электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: <http://www.grc-eka.ru/blog/chto-takoe-samorazvitie-kakie-etapy-samorazvitiya-sushhestvuyut.html>
4. Самопознание: учебная программа для общеобразовательных школ. — Алматы.: ННПООЦ «Бобек», 2010. 74 с.
5. Фельдман И.Л. Развитие профессионального самопознания в структуре Я-концепции учителя начальных классов: Дис. ... канд. психол. наук: 19.00.13: М., 2005. 292 с.

Практичне заняття № 7

Тема. Тайм-менеджмент в діяльності педагога

Мета: дати студентам розширене розуміння поняття «Тайм-менеджмент»; ознайомити з основними технологіями управління своїм часом; на практиці перевірити підходи та методи розподілу свого часового простору.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика поняття «Тайм-менеджмент».
2. Наукові підходи до управління своїм часом.
3. Технології управління часом (Кластери, «Сінквей», SWOT-аналіз тощо).

4. Решітка Ейзенхауера і її використання в плануванні власних дій і діяльності.
5. Перегляд фрагментів фільмів, в яких розкриваються прийоми тайм-менеджменту.

Обговорення фрагментів з питань:

- Дайте оцінку запропонованому способу управління часом.
- Якими прийомами тайм-менеджменту Ви вже оволоділи?
- Які б прийомами тайм-менеджменту Ви хотіли б опанувати і чому?

Завдання для самостійної роботи:

- Проаналізувати розподіл часу протягом дня.
- Здійснити рефлексію «викрадачів» часу.
- Використовуючи принцип Ейзенхауера, заповніть таблицю аналізу витраченого часу:

Важливість і терміновість	Не терміново	Терміново
Важливо	Планувати, по можливості зробити самому	Негайно зробити самому
Неважливо	Негайно відкинути	Доручити або виконати по можливості

- Завдання, які одночасно важливі і термінові, дають Вам за умови якісного й своєчасного виконання дуже багато переваг. Ці завдання Ви повинні виконувати самі і негайно.
- Завдання, які важливі саме для Вас, але не терміново, Ви повинні планувати й виконати пізніше.
- Завдання, які є терміновими, але для Вас не важливі, Ви повинні по можливості передоручити або, якщо це неможливо, виконувати у міру можливості.

- На завдання, які не важливі і не термінові, Ви не повинні витратити свій час. Складіть їх в папку для паперів. Часто такі справи вирішуються самі собою.

1. Складіть робочий протокол:

- ваші дії
- виберіть два певних дня і запишіть, що Ви зробили за ці дні.
- робочий протокол, який показує, на що Ви витратили свій час.

Дата:

08.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
09.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
10.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
11.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
12.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
13.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
14.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
15.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
16.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
17.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
18.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
19.00	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55

2. Використовуючи метод Alpen, складіть план роботи на день.

Метод Alpen допомагає:

A	Усе написати
L	Оцінити тривалість
P	Зарезервувати час
E	Обрати пріоритет
N	Здійснювати наступний контроль

1. Все записати.

Запишіть всі активні дії. До цього ставляться завдання, терміни, денна робота, незакінченість.

2. Оцініть тривалість.

Для всіх видів діяльності оцініть, скільки часу необхідно для її здійснення.

3. Зарезервувати час.

Вважається за правило, що Ви плануєте тільки 60% свого робочого часу, а 40% залишаєте в запасі для непередбачених справ (60: 40). Якщо Вам це здається завищеною вимогою, попрацюйте протягом деякого часу за цим правилом, а потім перевірте, яке співвідношення, на Вашу думку, буде вірним для Вас.

4. Обрати пріоритет.

Розставте пріоритети, коротко обговоріть, доручіть завдання і встановіть терміни.

5. Здійснювати наступний контроль.

В кінці робочого дня перевірте свій план. Усі незроблені завдання перенесіть або на один з наступних днів або до свого списку активних дій. Скласти рекомендацій з управління власним часом.

Основна література:

1. Аллен Девид. Как привести дела в порядок: искусство продуктивности без стресса. [Электронный ресурс]
http://bookap.info/psymoney/allen_kak_privesti_dela_v_poryadok_iskusstvo_produkktivnosti_bez_stressa_2007/
2. Богославец Л.Г., Давыдова О.И. Тайм-менеджмент в работе образовательных учреждений. Методическое пособие.-М.:ТЦ Сфера, 2012.-128 с.
3. Майер А.А., Богославец Л. Г. Сопровождение профессиональной успешности педагога ДОУ. Методическое пособие.-М.: ТЦ Сфера, 2012.-128 с.

4. Интерактивная педагогика в детском саду. Методическое пособие под ред. Микляевой Н.В.- М.: «Сфера», 2012.

Практичне заняття № 8

Тема. Планування траєкторії професійного розвитку

Мета: ознайомити студентів з основними концепціями планування професійної кар'єри з урахування індивідуальних особливостей конкретної особистості; дати розуміння й усвідомлення необхідності критичного підходу до власних професійних досягнень.

Питання для обговорення:

1. Планування кар'єри педагога як умова його професійної самореалізації
2. Алгоритм планування кар'єри:
 - розробка уявлень про життєві устремління;
 - диференціація в часі життєвих цілей;
 - розробка ключових уявлень у професійній сфері;
 - визначення особистих ресурсів необхідних на шляху досягненні поставлених цілей.
3. Умови розвитку творчої індивідуальності педагога.
4. Самоаналіз професійної діяльності як умова планування професійного розвитку.
5. Оцінка ефективності саморозвитку. Критерії ефективності процесу саморозвитку педагога

Основні поняття: професійний саморозвиток, професійні якості, професійну майстерність, етичні зобов'язання, професійний кодекс фахівця, професійна підготовка педагогів.

Завдання для самостійної роботи:

За допомогою Інтернет ресурсів підберіть для аналізу варіанти оформленні плану професійного саморозвитку та вимоги до його оформлення.

Основна література:

1. Андреев В. И. Педагогика : учеб. курс для творческого саморазвития: учеб. пособие для вузов / В. И. Андреев. - Изд. 2-е ; Гриф МО. - Казань : Центр инновационных технологий, 2009. - 606 с.
2. Виноградова, Н. И. Акмеология профессиональной деятельности педагогов дошкольного и начального общего образования : монография / Н. И. Виноградова, А. И. Улзытуева, Н. М. Шибанова. – Москва : Флинта; Наука, 2012 – 256 с.
3. Зеленко Н.В., Тюников Ю.С. Научные основы методического саморазвития педагога: Монография. – Армавир: РИЦ АГПА, 2011. – 304 с.
4. Майер А.А., Богославец Л. Г. Сопровождение профессиональной успешности педагога ДОУ. Методическое пособие.-М.: ТЦ Сфера, 2012.- 128 с.

Додаткова література:

1. Байдурова, Л.А. Внутрешкольная модель научно-методического сопровождения педагогов как условие развития учительского потенциала [Текст] / Л.А. Байдурова // rudocs.exdat.com/docs/index-560215.html
2. Маралов, В.Г. Основы самопознания и саморазвития: учебное пособие для сред. пед. учеб. завед. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2006. – 256 с.
3. Новосёлова, Л.В. Развитие инновационного потенциала педагогического коллектива. Методическое сопровождение педагогов в межаттестационный период [Текст] / Л.В. Новосёлова // festival.1september.ru/articles/536992/
4. Панова Н. В. Педагогическое долголетие: монография. – СПб: СПб АППО, 2007.– 444 с.
5. Панова Н. В. Профессиональная жизнь педагога: монография. – СПб: СПб ИПКСПО, 2007. – 244 с.
6. Педагогика профессионального образования : учеб. пособие для вузов / Е.П. Белозерцев [и др.]; под ред. В.А. Сластенина. - 3-е изд., стер. ; Гриф МО. - М. : Академия, 2007. - 368 с.

7. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. Под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова. Издание 3-е, переработанное. М.: Из-во ЭГВЕС, 2009. – 456с.

Практичне заняття № 9

Тема. Методи оформлення етапів професійного зростання

Мета: розвивати практичні вміння планування власного професійного саморозвитку, складати програму саморозвитку педагога; оволодіння особливостями оформлення портфоліо педагога.

Питання для обговорення:

1. Технологія оформлення програми саморозвитку педагога.
2. План професійного саморозвитку та самоосвіти педагога.
3. Папка педагога із самоосвіти.
4. Оформлення портфоліо педагога.

Основні поняття: технологія, професійний саморозвиток, самоосвіта, планування, портфоліо.

Завдання для самостійної роботи:

1. Самостійно визначте форму представлення результатів самоосвіти педагога і обґрунтуйте її вибір.
2. Складіть індивідуальну програму професійно-особистісного самоосвіти, що включає: мета, завдання, шляхи, засоби, методи самоосвіти, терміни виконання.
3. За допомогою Інтернет ресурсів підберіть для аналізу варіанти оформлення матеріалів самоосвіти педагога.
4. Скласти приблизний план самоосвіти педагогів.

Індивідуальний план самоосвіти включає:

1. Назва теми але самоосвіти.

2. Дата початку роботи над темою.
3. Передбачувана дата закінчення роботи над темою.
4. Цілі, завдання, які вирішуються при роботі над темою самоосвіти.

ЗРАЗОК (приблизний):

- Вивчити прийоми _____, наявні в літературі, в досвіді колег.
- Відібрати ті з них, які найбільш ефективні в умовах закладу освіти при роботі з вихованцями, з урахуванням наявного педагогічного досвіду спеціалістів.
- Апробувати відібрані прийоми.
- Відібрати ті прийоми, які реалізуються даними педагогом найбільш успішно.
- Оформити висновки, висновок про методичні особливості, місце в системі занять, їхні технології.

Приблизні розділи плану:

- вивчення психолого-педагогічної, методичної літератури;
- розробка програмно-методичного забезпечення освітнього процесу (програми, плани занять, дидактичний матеріал, календарно-тематичне планування);
- систематизація матеріалів досвіду роботи;
- участь в системі роботи методичної служби;
- підвищення професійної кваліфікації поза ОЗ (курси, методичні заходи);
- надання допомоги в підвищенні кваліфікації іншим педагогам;
- робота у відповідній організації, управлінні (творчих групах, кафедрах, методичних об'єднаннях, радах ...).

Основна література:

1. Андреев В. И. Педагогика : учеб. курс для творческого саморазвития: учеб. пособие для вузов / В. И. Андреев. - Изд. 2-е ; Гриф МО. - Казань : Центр инновационных технологий, 2009. - 606 с.

2. Виноградова, Н. И. Акмеология профессиональной деятельности педагогов дошкольного и начального общего образования : монография / Н. И. Виноградова, А. И. Улзытуева, Н. М. Шибанова. – Москва : Флинта; Наука, 2012 – 256 с.
3. Зеленко Н.В., Тюников Ю.С. Научные основы методического саморазвития педагога: Монография. – Армавир: РИЦ АГПА, 2011. – 304 с.
4. Педагогика профессионального образования : учеб. пособие для вузов / Е.П. Белозерцев [и др.]; под ред. В.А. Сластенина. - 3-е изд., стер. ; Гриф МО. - М. : Академия, 2007. - 368 с.
5. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. Под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова. Издание 3-е, переработанное. М.: Из-во ЭГВЕС, 2009. – 456с.

Додаткова література:

1. Байдурова, Л.А. Внутрешкольная модель научно-методического сопровождения педагогов как условие развития учительского потенциала [Текст] / Л.А. Байдурова // rudocs.exdat.com/docs/index-560215.html
2. Маралов, В.Г. Основы самопознания и саморазвития: учебное пособие для сред. пед. учеб. завед. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2006. – 256 с.
3. Новосёлова, Л.В. Развитие инновационного потенциала педагогического коллектива. Методическое сопровождение педагогов в межаттестационный период [Текст] / Л.В. Новосёлова // festival.1september.ru/articles/536992/
4. Панова Н. В. Педагогическое долголетие: монография. – СПб: СПб АППО, 2007.– 444 с.
5. Панова Н. В. Профессиональная жизнь педагога: монография. – СПб: СПб ИПКСПО, 2007. – 244 с.

Практичне заняття № 10

Тема. Супроводження професійного саморозвитку педагога

Мета: дати студентам поняття, що розкриває якісний підхід до формування професійних компетенцій педагога (якості, стиль поведінки, супровідні матеріали, портфоліо).

Питання для обговорення:

1. Типи індивідуального стилю поведінки.
2. Формування якостей особистості успішного педагога.
3. Необхідні супровідні матеріали успішності педагога.
4. Портфоліо і супровід успішності педагога.

Основні поняття: професійний саморозвиток педагога, індивідуальний стиль поведінки, успішність, супровід, портфоліо, синдром емоційного вигорання педагога.

Основна література:

1. Зеленко Н.В., Тюников Ю.С. Научные основы методического саморазвития педагога: Монография. – Армавир: РИЦ АГПА, 2011. – 304 с.
2. Кравченко, А.И. Психология и педагогика: учебник / А.И. Кравченко. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 400 с.
3. Кукушкина, В.В. Введение в специальность. Менеджмент: учебник / В.В. Кукушкина.- М.: ИНФРА-М, 2012.- 252 с. + CD-R
4. Креативная педагогика. Методология, теория, практика [Электронный ресурс]/ А.И. Башмаков [и др.].— Электрон. текстовые данные.— М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012.— 322 с.— Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/12230>.— ЭБС «IPRbooks»
5. Мандель, Б.Р. Педагогическая психология: учебное пособие / Б.Р. Мандель. – М.: КУРС, 2013. – 368 с.
6. Резник, С.Д. Студент вуза: технологии обучения и профессиональной карьеры: учебное пособие / С.Д. Резник, И.А. Игошина. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 509 с.

Додаткова література:

1. Виноградова, Н. И. Акмеология профессиональной деятельности педагогов дошкольного и начального общего образования : монография / Н. И. Виноградова, А. И. Улзытуева, Н. М. Шибанова. – Москва : Флинта; Наука, 2012 – 256 с.
2. Власова, Е.А. История становления проблемы процесса саморазвития. – М.: Фолио, 2007.
3. Исаев, И.Ф. Профессионализм преподавателя: культура, стиль, индивидуальность [Текст] : учеб. пос. для студ., аспирантов / И.Ф. Исаев, Л.Н. Макарова. - М.-Белгород, 2002. - 194 с.
4. Каплунович, Т.А. Парадигма самоорганизации в экспериментальном моделировании системы повышения квалификации [Текст] : дисс. . доктора пед. наук / Т.А. Каплунович. - Великий Новгород, 2002. - 396 с.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Історія становлення проблеми саморозвитку.
2. Концептуальні підходи до професійного саморозвитку
3. Теорії професійного саморозвитку.
4. Методологічні основи процесу професійного саморозвитку.
5. Класифікації етапів професійного саморозвитку.
6. Структура професійного саморозвитку.
7. Рівні становлення професійного саморозвитку (по В. С. Ільїна, Н. М. Боритко).
8. Кризи професійного розвитку.
9. Професійно важливі якості особистості педагога - основа його професійного саморозвитку.
10. Фактори, умови і джерела професійного саморозвитку педагога.
11. Вплив зовнішніх внутрішніх чинників на ефективність професійного саморозвитку.
12. Самопізнання в процесі професійного саморозвитку. Способи самопізнання.
13. Самоосвіта як складова частина професійного саморозвитку
14. Популярні методи самопізнання і саморозвитку
15. Засоби самопізнання і саморозвитку.
16. Кар'єра педагога як характеристика його досягнень у професійному розвитку.
17. Види і цілі кар'єрного росту.
18. Планування та управління кар'єрою.
19. Професійна компетентність педагога.
20. Моніторинг успішності педагога.
21. Оцінка ефективності професійного саморозвитку.
22. Тайм-менеджмент в діяльності педагога.
23. Технологія раціонального використання робочого часу. Техніка самоменеджменту по позиціях тайм-менеджменту.
24. Самопрограмуванням професійного розвитку.
25. Планування траєкторії професійного розвитку.
26. Методи оформлення етапів професійного зростання
27. Індивідуальний план самоосвіти педагога.
28. Використання портфоліо у професійному саморозвитку.
29. Супровід професійного саморозвитку педагога.
30. Професійні деформації як бар'єр професійного саморозвитку. Профілактика синдрому емоційного вигорання педагога РЕВ.

Критерії оцінювання результатів навчання

Засоби оцінювання для поточного контролю успішності та проміжної атестації.

В якості засобів оцінювання протягом семестру використовуються усні опитування, письмові роботи студентів, самостійна позааудиторна робота, творча робота, тестування. Тест вважається пройденим, якщо отримано 50% і більше правильних відповідей.

Тестові завдання можуть формулюватися в оригінальній авторській формі, з відкритими варіантами відповідей.

Організація поточного контролю.

Поточний контроль являє собою обговорення та аналіз виконаних студентами домашніх завдань до кожного практичного заняття, перевірку конспектів, термінологічних словників й інших письмових робіт.

Згідно з навчальним планом кінцева атестація з дисципліни здійснюється у формі заліку.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	F _x	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Зеленко Н.В., Тюников Ю.С. Научные основы методического саморазвития педагога: Монография. – Армавир: РИЦ АГПА, 2011. – 304 с.
2. Кравченко, А.И. Психология и педагогика: учебник / А.И. Кравченко. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 400 с.
3. Кукушкина, В.В. Введение в специальность. Менеджмент: учебник / В.В. Кукушкина.- М.: ИНФРА-М, 2012.- 252 с. + CD-R
4. Креативная педагогика. Методология, теория, практика [Электронный ресурс]/ А.И. Башмаков [и др.].— Электрон. текстовые данные.— М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012.— 322 с.— Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/12230>.— ЭБС «IPRbooks»
5. Мандель, Б.Р. Педагогическая психология: учебное пособие / Б.Р. Мандель. – М.: КУРС, 2013. – 368 с.
6. Резник, С.Д. Студент вуза: технологии обучения и профессиональной карьеры: учебное пособие / С.Д. Резник, И.А. Игошина. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 509 с.

Допоміжна література

1. Александрова М.В. Становление карьеры педагога в территориальной образовательной системе [Текст]: монография / М.В. Александрова; Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого.– Великий Новгород, 2007. – 238 с.
2. Алехина И.В. и др. Самоменджмент в деятельности учителя. – Брянск,1995. – 100с.
3. Андреев В. И. Педагогика : учеб. курс для творческого саморазвития: учеб. пособие для вузов / В. И. Андреев. - Изд. 2-е ; Гриф МО. - Казань : Центр инновационных технологий, 2009. - 606 с.

4. Андреев В. И. Педагогика творческого саморазвития : инновационный курс : учеб. пособие. Кн. 2 / В. И. Андреев. - Гриф МО. - Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1998. - 420 с.
5. Анцифирова, Л.И. К психологии личности как развивающейся системы [Текст] / Л.И. Анцифирова // Психология формирования и развития личности. - М.: Просвещение. - 1981. - 365 с.
6. Байдурова, Л.А. Внутрискольная модель научно-методического сопровождения педагогов как условие развития учительского потенциала [Текст] / Л.А. Байдурова // rudocs.exdat.com/docs/index-560215.html
7. Байлук В. В. Человеческое знание [Текст] : в 5 кн.— Книга пятая : Принципы и методы воспитания и самовоспитания студентов : монография / В. В. Байлук ; ГОУ ВПО «Урал. гос. пед. ун-т». — Екатеринбург, 2007. — 492 с.
8. Безрукова В.С. Педагогика. Проективная педагогика : учеб. пособие для инженер.-пед. ин-тов / В.С. Безрукова. - Екатеринбург : Деловая кн., 1996. - 344с. Бердяев, Н.А. Самопознание: сочинения / Н.А. Бердяев. – М.: Эксмо; Харьков: Фолио, 2005. – 640 с.
9. Богославец Л.Г., Давыдова О.И. Тайм-менеджмент в работе образовательных учреждений. Методическое пособие.-М.:ТЦ Сфера, 2012.-128 с.
10. Борытко Н.М. Пространство воспитания: образ бытия: Монография. - Волгоград, 2000, 225 с.
11. Вазина, К.Я. Саморазвитие человека как духовно-природный феномен / К.Я. Вазина. – М.: Владос, 2006. – 295 с.
12. Вербицкий, А. А. Инварианты профессионализма : проблемы формирования : монография / А. А. Вербицкий, М. Д. Ильязова. – Москва : Логос, 2011. – 288 с.
13. Виноградова, Н. И. Акмеология профессиональной деятельности педагогов дошкольного и начального общего образования : монография /

- Н. И. Виноградова, А. И. Улзытуева, Н. М. Шибанова. – Москва : Флинта; Наука, 2012 – 256 с.
14. Власова, Е.А. История становления проблемы процесса саморазвития. – М.: Фолио, 2007.
15. Голуб Г.Б., Чуракова О.В. Портфолио в системе педагогической диагностики. // Школьные технологии. – 2005. № 4. – с.181-195; Педдиагностика, 2005, 4. – с.42-70
16. Деркач, Т. С. Акмеология: пути достижения вершин профессионализма [Текст] / Т. С. Деркач, Н. В. Кузьмина. — М. : Луч, 1993. — 32 с.
17. Елканов, С. Б. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя [Текст] : учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / С. Б. Елканов. — М. : Просвещение, 1989. — 189 с.
18. Захараш, Т. Современное обновление содержания подготовки воспитателя / Т. Захараш // Дошкольное воспитание – 2011. -№ 12. С.74
19. Зеер, Э. Ф. Психология профессионального образования: практикум / Э. Ф. Зеер, А. Н. Павлова. – Москва : Академия, 2008. – 144 с.
20. Зеер, Э.Ф. Психология профессий: учеб. пособие для студентов вузов / Э.Ф. Зеер – 2-е изд. – М.: Акад. проект: Екатеринбург: Деловая кн., 2003. – 336 с.
21. Зеленко Н.В. Подготовка будущих учителей технологии к методическому саморазвитию // Вестник АГПУ. Педагогика и психология, 2007 г., № 2, с.91-97.
22. Зеленко Н.В. Подготовка будущих учителей технологии к проектированию траектории методического саморазвития // Образование и саморазвитие.- Научный журнал ВАК.- Казань: Казанский государственный университет, № 9, 2008.-с. 3-10.
23. Интерактивная педагогика в детском саду. Методическое пособие под ред. Микляевой Н.В.- М.: «Сфера», 2012.

- 24.Исаев, И.Ф. Профессионализм преподавателя: культура, стиль, индивидуальность [Текст] : учеб. пос. для студ., аспирантов / И.Ф. Исаев, Л.Н. Макарова. - М.-Белгород, 2002. - 194 с.
- 25.Каплунович, Т.А. Парадигма самоорганизации в экспериментальном моделировании системы повышения квалификации [Текст] : дисс. . доктора пед. наук / Т.А. Каплунович. - Великий Новгород, 2002. - 396 с.
- 26.Куликова, Л. Н. Гуманизация образования и саморазвитие личности [Текст] / Л. Н. Куликова. — Хабаровск : Изд-во ХГПУ, 2001. — 333 с.
- 27.Куликова, Л. Н. Проблемы саморазвития личности [Текст] / Л. Н. Куликова. — Хабаровск : Изд-во ХГПУ, 1997. — 315 с.
- 28.Кульневич, С. В. Педагогика самоорганизации: феномен содержания [Текст] / С. В. Кульневич. — Воронеж, 1997. — 415 с.
- 29.Личность: внутренний мир и самореализация. Идеи, концепции, взгляды [Текст] / авт.-сост. Ю. Н. Кулюткин, Г. С. Сухобская. — СПб., 1996.
- 30.Лучкина Т.В. Роль инновационной деятельности в личностно-профессиональном саморазвитии молодого педагога: Дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01: Хабаровск, 2000. 203 с.
- 31.Майер А.А., Богославец Л. Г. Сопровождение профессиональной успешности педагога ДОУ.Методическое пособие.-М.: ТЦ Сфера, 2012.- 128 с.
- 32.Маралов, В. Г. Основы самопознания и саморазвития [Текст] : учеб. пособие для студентов средних педагог. учеб. заведений / В. Г. Маралов. — 2-е изд. — М. : Академия, 2004. — 256 с.
- 33.Маралов, В.Г. Основы самопознания и саморазвития: учебное пособие для сред. пед. учеб. завед. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2006. – 256 с.
- 34.Маркова, А. К. Психология профессионализма [Текст] / А. К. Маркова. — М., 1996. — 308 с.
- 35.Мастеров, Б. М. Психология саморазвития [Текст] / Б. М. Мастеров, Г. А. Цукерман. — М. : Интерпракс, 1995. — 288 с.

36. Мистика лидерства. Развитие эмоционального интеллекта» Кетс де Врис Манфред /перевод с английского – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004.
37. Никитина, Н. Н. Основы профессионально-педагогической деятельности [Текст] : учеб. пособие для студентов учреждений среднего проф. образования / Н. Н. Никитина, О. М. Железнякова, М. А. Петухов. — М. : Мастерство, 2002. — 288 с.
38. Новикова Т.Г. Оценивание с помощью портфолио. // Народное образование. – 2006, №7, с.137-141
39. Общая и профессиональная педагогика: Учебное пособие для студентов педагогических вузов / Под ред В.Д. Симоненко. – Вентана-Граф, 2007. – 368с.
40. Панова Н. В. Педагогическое долголетие: монография. – СПб: СПб АППО, 2007.– 444 с.
41. Панова Н. В. Профессиональная жизнь педагога: монография. – СПб: СПб ИПКСПО, 2007. – 244 с.
42. Педагогика профессионального образования : учеб. пособие для вузов / Е.П. Белозерцев [и др.]; под ред. В.А. Сластенина. - 3-е изд., стер. ; Гриф МО. - М. : Академия, 2007. - 368 с.
43. Проектирование в образовании: проблемы, поиски, решения [Текст] / Под ред. В.И. Слободчикова, М.А. Ушакова. - М., 1994. - 54 с.
44. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. Под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова. Издание 3-е, переработанное. М.: Из-во ЭГВЕС, 2009. – 456с
45. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. Под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова. Издание 3-е, переработанное. М.: Из-во ЭГВЕС, 2009. – 456с.
46. Пряжников, Н. С. Методы активизации профессионального и личностного самоопределения [Текст] : учеб.-методич. пособие / Н. С.

- Пряжников. — М. ; Воронеж : Моск. психолого-социальный ин-т ; МОДЭК, 2002.
47. Самопознание: учебная программа для общеобразовательных школ. — Алматы.: ННПООЦ «Бобек», 2010. 74 с.
48. Самоукина Н.В. Психология и педагогика профессиональной деятельности : учебник / Н.В. Самоукина. - М. : ЭКМОС, 1999. - 352 с.
49. Сваталова, Т. Инструментарий оценивания профессиональной компетентности педагогов/ Т. Сваталова// Дошкольное воспитание – 2011. -№1. С.95.
50. Слостенин, В. А. Эмоциональная сфера личности как объект профессионального саморазвития учителя [Текст] / В. А. Слостенин, М. И. Кряхтунов. — М., 2000.
51. Смирнов, И.П. «Человек – образование – профессия – личность»: моногр. / И.П.Смирнов.- М.: УМИЦ «Граф-Пресс», 2002.- 420 с.
52. Фельдман И.Л. Развитие профессионального самопознания в структуре Я-концепции учителя начальных классов: Дис. ... канд. психол. наук: 19.00.13: М., 2005. 292 с.
53. Хохлова, О.А. Формирование профессиональной компетентности педагогов/ О.А. Хохлова// Справочник старшего воспитателя – 2010. - №3.- С.4.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- http://www.orenipk.ru/kp/distant_vk/docs/2_2_1/metod_izo.html
- <http://www.twirpx.com/files/pedagogics/methodics/izo/>
- <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-10e38aceef8aa>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Силко Євген Миколайович

**ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ
МЕТОДИСТІВ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

Методичні вказівки до практичних занять

Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності
014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Технічний редактор
Комп'ютерна верстка
та макетування
Комп'ютерний набір

О. Клімова

О. Клімова

Є.М.Силко

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 17500-6250 ПР від 16.11.2010 р.

Підписано до друку 22.11.2018 р. Формат 60x90 1/16.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Ум.друк.арк. 3,04 Обл.-вид. 2,32
Наклад 50 прим. Зам. №861
Редакційно-видавничий відділ ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка.
14013, м.Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, к.208.
тел.65-17-99. Chnpu.tipograf@gmail.com